

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR egyneved évre:

Helyben házhoz szállítva 1.40 Pengő
Vidékre postán 1.80 Pengő
Külföldre egy évre 5 dollár

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

RONAY FRIGYES

Várkör 39. sz.

Telefonszám 23.

Hirdetések millimétersoronként 6 fillér.

Hirdetések díja előre fizetendő.

Nyilttér sora 40 fillér.

Szövegtől reklámhír sora 20 fillér.

Országgyűlési képviselőnk első parlamenti beszéde.

1935. május 21.

Németh Imre országgyűlési képviselőnk kedden este szólalt fel elsőben a képviselőházban a költségvetés tárgyalása alkalmából. Közel egyórás beszédét nagy figyelemmel hallgatták és gyakran szakította meg az általános helyeslés. Hű képét rajzolta meg azon tapasztalatoknak, melyeket munkás életében szerzett, de kiemelkedett beszédéből a választások alkalmából a néppel való sűrű érintkezésnek és a nép megnyilatkozásának komoly megfigyelése. Örömmel vesszük tudomást első képviselői nagy sikeréről és kérésünkre megkaptuk tőle első parlamenti beszédének eredeti fogalmazványát, melyet egész terjedelmében közreadunk.

Tisztelt Ház! Midőn most igénytelen szavaim meghallgatására szíves türelmüket és figyelmüket kérem, engedjék meg, hogy beszédemet egy szubjektív vallomással kezdjem. Meg kell vallanom, hogy az előttem fekvő költségvetés átforgatása után sokáig tépelődtem: van-e értelme és jelentősége annak, hogy felszólaljak, van-e lehetősége annak, hogy a költségvetés lényeges tételein a magam igénytelen észrevételeivel változtassak. Merthízen ha ezt a költségvetést minden különleges szempont figyelmen kívül hagyásával tisztára a napi gondok realitásának szemszögéből vizsgáljuk, akkor azt kell mondanunk: ez a költségvetés sem nem jó, sem nem rossz, ez a költségvetés borzasztóan reális, ez a költségvetés pontos és könyörtelen fotográfiája a jelen helyzetnek, a meglévő erővel és azoknak egymáshoz való változatlan viszonyával számol, lehetne egyes rubrikáiban százezres, esetleges egy-két milliós tételeket ide-oda tologatni, de nagy mennyiségben jelentősebb változtatást csinálni aligha. A napipolitika realitásának síkján ballagva, józanul és bölcsen csak annyit mondhatunk: sajnos, ezek azok a gazdasági lehetőségek, amiket az elmúlt tizenöt év állami gazdálkodásának nyomasztó hagyatékaképpen ez a kormány kapott és ezekkel a lehetőségekkel, — ha a napi élet fenntartásánál messzebbmenő célkitűzései nincsenek — más sem tudna sokkal tökéletesebben gazdálkodni. Ha tehát én a fatalizmus kényelmes bölcsességéből álláspontjára helyezkednék, akkor valóban felesleges volna a beszéd.

De hogy most mégis itt állok és a beszéd jogát, lehetőségét igénybe veszem, annak oka az, hogy a fatalizmusnak ezt a kényelmes bölcsességét elsöpörte bennem az a keményebb parancs, amely idekládkolt engem is, de ennek az új parlamentnek számos fiatalabb tagját is azért, hogy minden megváltozhatatlannak hitt dogmatiz-

mus sal szemben hang és cselekedet legyenünk népünk és fajtánk érdekében.

Kérem ne értsenek félre! Amikor parancsról beszélek, nem gondolok em párturalmi, sem vezéri parancsra. Én arra a mindennél sürgetőbb és nindennél magasabbrendű parancsra gondolok, amely népünk tragikus sorsából száll felénk és a gyökeres változás vágyának mindig hevesebb, mindig sürgetőbb kiáltását küldi felénk.

Ez a parancs azt követeli, hogy genis beszéljünk és mondjuk ki minél bátrabban és őszintébben ezt a változási vágyat, amely változást követel egész államigazgatási, termelési, gazdasági, elosztási, birtoklási rendünkben éppen úgy, mint a változás legfőbb alapfeltételében: közgondolkodásunkban, politikai és közéleti etikánkban gyaránt.

Minden politikai tényezőnek, aki nyitott szemmel, értő füllel és érző szívvel figyeli a nemzet életének jelenségeit, tudnia kell, hogy ennek a parlamentnek többségi pártját most főleg és elsősorban ez a változási vágy juttatta győzelemre és az a nagy, szinte korlátlan bizalom, amely a választások idején felbuzdult a népszéles rétegeiben ennek a többségi pártnak vezére, Gömbös Gyula iránt, akitől a feldokló nép a maga sorsának gyökeres megváltoztatását, az általános változási vágyának realizálását várja.

És én tudom azt, hogy pártunk vezére, Gömbös Gyula meghallotta és megfogadta ezt a nép lelkeből kiáltó hangulatot és talán azért hívott pártjába olyanokat, — köztük szerény személyemet is, — akikről pedig biztosan tudhatta, hogy képviselői működésüket nem kizárólag a mindenkori gubernamentalitás szempontjai fogják irányítani, hanem sokszor lesznek türelmetlen és talán heves követelői a nélyreható reformoknak, a szűkmarku lehetőségpolitikával és azokkal a hatalmakkal szemben, amelyek minden változásnak ellenségei.

Kérem ne minősítsék e kijelentésemet szerénytelenségnek. Nem szerénytelen, csak közvetlen, egyenes és becsületes akarok lenni. Híve és követője annak a közvetlen stílusnak, amelyet éppen Gömbös Gyula követel annyira a magyar politikai élettől, de amely közvetlenségnek, egyszerű és nyugodt egyenességnek ősi iskolájából ott van a magyar paraszt kunyhójában, ahol a legközvetlenebb és legtermészetesebb hangon beszélnek a legnagyobb dolgokról — életről, halálról — és ahol a legegyszerűbb szavakkal beszélnek a magyar nép keserű sorsának legmeggrázóbb mélységeiről.

Most, amikor a választások után elbucsztam választóimtól az egyik községhegyaljai faluban eléállt az őszhajú, rokkantvajú magyar polgár és egyetlen egyszerű mondatban adta meg számomra a követi instrukciót. Azt mondta:

— Képviselő ur nem kérünk mi sokat, csak egyet: ne tessék rólunk elfeledkezni, mint ahogy mi sem feledkezünk meg arról, hogy ötven év óta

maga az első képviselő, aki mindjárt választás után eljött hozzánk jó szólni, csak azt kerjük: tessék hozzánk máskor is eljönni, mert nagyon elvagyunk hagyatva és nagyon kívánjuk a lélekből való szót.

Tisztelt Ház! Ez a tragikus elhagyatottság, amelynek egyszerű, de megrázó szavait szeretném ezekre a párványfalakra vésni, hogy mindig előttünk álljanak — ez a tragikus elhagyatottság most vár és bizalommal figyel felénk. Jobban figyel és éberebben, mintsem gondolnánk és talán minden reformok között az első reformnak azt követeli, hogy itt az ország házában a magyar paraszt közvetlenségével, egyenességével, becsületes nyiúságával beszéljünk és cselekedjünk és ahogy itt bent beszélünk, úgy beszéljünk odakint a szőnyeges folyosó pamlagjain is, a vehemens ellenzéki beszéd után nem menjünk ablakfülkébe egy mandátum, vagy koncesszió érdekében paklizni, a politika harcait vivjuk nyílt sisakkal és ne aknában, vessünk véget a szököző és kártyázó politikának, ami a magyar paraszt joggal nevez uri huncutságnak, mert bizony mondom, hogy ha most népünk és sorsunk, külső és belső elhagyatottságának legnehezebb óráiban nem fűti át a magyar képviselőházat annak a tragikus életérzésnek áhítata, amelynek feszültsége az egyedüli csodateremtő erő, ami életmentő elhatározásokba lendíthet bennünket — akkor jobb, ha összepakkolunk és Peturral együtt elmondjuk: Jó éjtszakát. (Éljenés.)

Ha én most a magyar állam háztartási gondjainak megbeszélésénél ezt a tragikus életérzést reklamálom képviselőársaimtól, tesszem ezt azért, mert tudom és tudnia kell mindenkinek, aki a néppel érintkezik, hogy a nemzet széles rétegeiben felébredt és megvan ez a tragikus életérzés, ami kitűnik nemcsak a nép testéből és véréből sarjadt fiatal magyar költő generációnak a nemzethalál vízióját mindig gyakrabban idéző írásaiból, de éppen abból az általános és mélyreható változási vágból, ami a magyar milliókat elfogta és amit éppen ennek a tragikus életérzésnek halált szimatoló szorongása, levegőt, szabadulást, szebb, tisztább és teljesebb életet kereső végső erőfeszítése vált ki.

Nekünk most mindent, de mindent ennek az általános szorongásnak, ennek a megváltozást és megújulást kereső nagy nemzeti vágyának szemszögéből kell elbíralnunk. (Helyeslés.) Ezt a költségvetést is.

Ne mondja senki, hogy ez a pesszimizmus álláspontja. Aki katona volt és küzdött a frontokon, az tudja, hogy az egész férfi sohasem olyan optimista, mint akkor, ha teljes tudatában van a legnagyobb veszélynek és nagyobb destrukció, élettágadás, mint az, ha valaki a legnagyobb veszély idején azt mondja: ne csinálj semmit, mert nincs rá lehetőség, vagy ugvis hiába.

És ez az a pont, ahol minden

gondolatom és idegszálam tiltakozik a „lehetőség-teória” bölcsének mérseklő csititgatásával szemben és arra gondolok, hogy mi lett volna, ha Pilsudski, Mussolini, Poincaré, Roosevelt, az angol pénzügyi diktátorok, Hitler és a többi nagy nemzetmenő, a bankvezérek, gyárigazgatók és a többi ovatos közgazdasági szakértők tanácsára hallgatva „az örök közgazdasági törvényeket” respektálták volna és nem mondták volna azt: „Bár a szívem vérzik, de inkább egy sajnálatra néltő közgazdasági elv pusztuljon el, mint akár tíz, vagy husz haszontalan és közgazdaságtalan kis lengyel, olasz, francia, vagy nemet”.

Ha pedig valaki azt mondja: Semmiféle szükség nincs rá, hogy helyzetünket a halálos szorongás tragikus életérzésének szemszögéből vizsgáljuk, mert nincs olyan nagy baj, — azt meginvitálom Dunántulra, ahol aránylag az egész országban az általános felfogás szerint a legtürethetőbbek a gazdasági és szociális állapotok és megkezdhetjük körutunkat az én nyugati végeimen, azokon a vidékeken, ahol a történelmi fejlődés következtében legnagyobb a civilizáció hagyománya és majd mutatunk ott tiszteket, akiknek karácsonyra már sütet kényerük sincs és az új termésig tisztára répán élnek és folytathatjuk az utat dél felé, ahol a megrendítő anyagi nyomoruságot már a leg-súlyosabb erkölcsi nyomor váltotta fel és végigvezethetem a nagy megnyuvókát a magyarság legszebb, hajtásának pusztuló falvain és végig a közel kétmilliárd holdat kitevő latinfundiumok falatlan néptelenségén, de megmutathatnám a büszke nemzetiségi öntudatukban duzzadó sváb falukat is. De erre ráduplázhatna bárki: igaz, ezek szörnyű sebek, de gyere csak el a Tiszahátra vagy Békésbe és Biharba és gyere az uttalan tanyavilágra, a tüdővész hazájába, ott látnál csak nyomoruságot.

Nem tehetek róla igen tisztelt képviselőház, de nem tudok szabaddulni attól az impressziótól, hogy soha, de soha nem láttam még a magyar falut ilyen mély anyagi és hangulati depresszióban, mint most. Soha annyi sápadt, rongyos, törődött ember nem jött szembe velem a magyar falu poros utcáin, soha olyan csöndes, rezignált, élettelen nem volt a panaszkodó, mint most, csak mélyenülő, égő szemükben csillant meg a remény: most talán mégis történik majd valami.

Nem tudom a magyar sorsot a város szemüvegén keresztül, de még kevésbé a 12 meg 8% osztalékot fizető Nemzeti Bank perspektívájából nézni. Mert egyet tudok: elpusztulhatnak társadalmi osztályok, arisztokrácia, középosztály, megbukhatnak az összes bankok, összeomolhatnak gyárkémények és rombadőlhetnek városok, a nemzet élni fog, ha erős és dus parasztságának erdeje, mert ez újra ki fog termelni magából mindent:

